

Realizacja strategii rozwoju wspinaczki lodowej w latach 2017-2024

Wstęp

Tworząc strategię rozwoju na lata 2017-2027 wspinaczka lodowa nie znajdowała się na liście priorytetów Polskiego Związku Alpinizmu. Wycofanie się Koreańskiej Federacji z pokazu sportu na Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczang skutecznie opóźniło dyskusje o wejściu sportu do rodziny olimpijskiej przynajmniej o kilka lat (najwcześniejsze perspektywy dotyczyły roku 2026). Sytuacja zaczęła się dopiero zmieniać w ostatnich latach, kiedy gospodarzem ZIO 2030 zostały ogłoszone Alpy Francuskie, a UIAA wraz z Francuską Federacją mocno lobbują wejście wspinaczki lodowej do programu igrzysk. Jeśli to nastąpi (a decyzja zostanie ogłoszona w 2025 r) prawdopodobnie wskazane będzie przygotowanie nowej strategii rozwoju sportu na lata 2026-2030.

Realizacja strategii rozwoju sportu w latach 2017-2019

Ze względu na niewielkie zainteresowanie sportem kwalifikowanym - zgodnie ze strategią przygotowania do startów w zawodach międzynarodowych realizowane były przede wszystkim poprzez zagraniczne zgrupowania, które od lat odbywały się w Rosji. Członkowie Kadry jeździli regularnie w okresie jesiennym trenując z Rosyjską Kadrami Narodową, tak jak to zaplanowano w strategii. Dodatkowym plusem była współpraca z rosyjskimi trenerami, najlepszymi w tym sporcie w ówczesnych czasach. W roku 2018 Olga Kosek spędziła prawie 3 miesiące na zgrupowaniu w rosyjskim Kirowie, co przełożyło się na 6. Miejsce w Mistrzostwach Świata w kombinacji (Moskwa 2018) czy 4. Miejsce w Pucharze Świata w prowadzeniu (Pekin 2019).

W tych latach nie nastąpiła żadna poprawa infrastruktury w Polsce, czego przyczyną było błędne koło. Nikt nie był zainteresowany Z inwestycją w budowę obiektu dla kilku osób, a sportem zajmowało się jedynie kilka osób, gdyż z powodu braku obiektu - nie było żadnej szansy na upowszechnienie wspinaczki lodowej. Zawodnicy latami podkreślali problem braku obiektu, ale jedyną poprawą, która nastąpiła był rozwój małej ścianki boulderowej przeznaczonej dla wspinaczki lodowej w Rzeszowie. Inwestycja zrealizowana przede wszystkim przez Rzeszowski Klub Wysokogórski, którego członkiem jest Jan Mondzelewski - zdobywca pierwszego medalu Pucharu Europy dla Polski w dyscyplinie prowadzenie.

Realizacja strategii rozwoju sportu w latach 2020-2022

Z powodu pandemii covid 19 rozwój wspinaczki lodowej na szczeblu międzynarodowym znacząco zwolnił. Część zawodów została odwołana, w niektórych startowała tylko grupa zawodników zdolnych do podróżowania zgodnie z obowiązującymi wówczas restrykcjami. W sezonie 20/21 UIAA stanęła na wysokości zadania i choć z obostrzeniami udało się przeprowadzić sezon startów, a nawet dodać do kalendarza nowe imprezy.

W tym okresie Polska kadra wykazała się dużą zdolnością do adaptacji. Zamknięcie się Rosji na przyjazdy obcokrajowców spowodowało przeniesienie zgrupowań do Charkowa w Ukrainie gdzie na zewnętrznym obiekcie możliwy był trening prowadzenia oraz zmodyfikowanej formy wspinaczki na czas (na ścianie drewnianej - nie lodowej).

Rozwój własnej lokalnej infrastruktury w czasie ekonomicznej niepewności w żaden sposób nie znalazł się na liście priorytetów. Wspomniana wcześniej ścianka w Rzeszowie pozostała jedynym obiektem gdzie w ograniczony sposób można było trenować tę dyscyplinę. Okres 2020-2022 to początek większych sukcesów KN takich jak zwycięstwo Olgi Kosek w ogólnej klasyfikacji Pucharu Europy czy medal Aleksandra Huszczo w Pucharze Europy. Po raz pierwszy w historii wspinaczki lodowej Polska miała reprezentanta na Mistrzostwach Świata Juniorów (Bartosz Raczyk, kat. U20).

Realizacja strategii rozwoju sportu w latach 2022-24

Początek roku 2022 to agresja Rosji na Ukrainę i wynikające z niej znaczące zmiany dla większości dyscyplin sportowych, w tym wspinaczki lodowej.

Z powodu całkowitego braku możliwości zgrupowań KN w dotychczasowych lokalizacjach i niezmiennego braku infrastruktury w Polsce należało poszukać alternatywnych rozwiązań. Została nawiązana szeroka współpraca z kadrą Wielkiej Brytanii w wyniku której udało się przeprowadzić zgrupowania w Glasgow oraz wymianę doświadczeń kadry trenerskiej oraz wspomagającej. Zawodnicy współpracowali również z Irańską reprezentacją - trenując na wyspie Kish (najłatwiej dostępna ściana lodowa dla zawodników z Europy) z najlepszymi zawodnikami na świecie (Irańczycy od lat zajmują czołowe miejsca w Mistrzostwach Świata). Jednocześnie, w wyniku konsekwentnej pracy nad promocją sportu wykonywanej przez zawodników KN, w szczególności Olgę Kosek, udało się pozyskać do kadry nowych, utalentowanych wspinaczy, którzy wykazują się nie tylko na poziomie sportowym, ale również ogromnym zaangażowaniem w promocję i rozwój dyscypliny na poziomie swoich klubów wysokogórskich.

Rozrost KN i związane z tym zwiększone zasoby ludzkie pociągnęły w końcu za sobą inicjatywy przystosowania istniejących już w Polsce obiektów do potrzeb wspinaczki lodowej. W ten sposób w COS OPO Zakopane została przygotowana ściana do treningu wspinaczki na czas. Wciąż nie lodowa, a drewniana, jednak nadająca się do pracy nad czysto fizycznymi aspektami przygotowania zawodników. Warto zaznaczyć, że ten sukces, niestety nie jest nawet połowiczny. Specyfika zawodów w prawdziwym lodzie powoduje, że bez dostępu do ściany lodowej i pracy nad umiejętnościami technicznymi, pomimo bardzo dobrego przygotowania fizycznego nasi zawodnicy nadal pozostają w tyle za krajami, gdzie są możliwości takiego treningu.

Został przeprowadzony kurs konstruktora dróg wspinaczkowych prowadzony przez głównego routesettera kadry brytyjskiej Willisa Morrisa (kwiecień 2024). Ponadto najbardziej doświadczeni zawodnicy tj. Olga Kosek, Aleksander Huszczo oraz Jan Mondzelewski zaczęli współpracę z IBE przy tworzeniu opisu systemu kwalifikacji dla trenerów we wspinaczce lodowej w ZSK.

W zakresie rozwoju infrastruktury - niestety PZA nie udało się zrealizować przez te wszystkie lata głównego punktu strategii rozwoju, czyli wybudowanie infrastruktury umożliwiającej przygotowania dla KN czy też upowszechniającej sport. Jednak ciężką pracą samych członków Kadry w połączeniu z klubami, które reprezentują - częściowo udało się taką infrastrukturę rozbudować w postaci adaptacji zewnętrznej ścianki Centrum Sportowo Rekreacyjnego WUM w Warszawie na potrzeby wspinaczki lodowej czy też przystosowania ścian zewnętrznych obiektu wspinaczkowego Skarpa Bytom. Jest to częściowa realizacja strategii, choć nie odbyła się ona przez Związek bezpośrednio. Aktualnie trwają dyskusje z Centralnym Ośrodkiem Sportu dotyczące możliwości stworzenia obiektu umożliwiającego

pełne przygotowanie do wspinaczki lodowej w obu dyscyplinach (czyli m. in. wybudowanie ściany lodowej).

Większość rozwoju wspinaczka lodowa zawdzięcza przede wszystkim Oldze Kosek, stąd w 2024 PZA powołał nową komisję wspinaczki lodowej, której przewodniczącą została właśnie Olga. Jej sukcesy sportowe sprawiły, że sport jest coraz bardziej znany i popularny w Polsce. Jest pierwszą w historii (i jedyną, póki co) Polką, która zdobyła medal Mistrzostw Europy, Pucharu Świata, zajęła drugie miejsce w rankingu Pucharu Świata. Z jednej strony strategia rozwoju sportu miała na celu właśnie umożliwienie osiągnięcia takich sukcesów i z całą pewnością można powiedzieć, że sukcesywne realizowanie tej strategii, opartej o treningi na obiektach zagranicznych, z kadrami innych krajów, przyniosło efekty w postaci choćby wspomnianego pierwszego w historii medalu Mistrzostw Europy (2023). Z drugiej - główny punkt rozwoju dyscypliny opiera się o przygotowanie infrastruktury, a tej ciągle nie ma.

Podsumowanie:

W ciągu ostatnich 7 lat, podczas licznych problemów, z którymi musiała się mierzyć wspinaczka lodowa: pandemia covid-19, która dużo mocniej uderzyła w zimowe sporty niż letnie, wojna Rosyjsko-Ukraińska, która znacznie wpłynęła na sport, zdominowany przez reprezentantów obu tych krajów - strategia realizowana była z dużą skutecznością i przełożyła się na znaczący rozwój sportu kwalifikowanego w kraju. Mądre decyzje i konsekwencja doprowadziły do pierwszych, historycznych osiągnięć - medali Pucharu Europy, Pucharu Świata, Mistrzostw Europy Seniorów, Mistrzostw Świata Juniorów. W ciągu tych lat powstała Komisja Wspinaczki Lodowej PZA, odbyły się pierwsze szkolenia konstruktorów dróg wspinaczki lodowej, przygotowane są programy kursów trenerskich. Trzy kluby w Polsce zaczęły pracę nad infrastrukturą, co przekłada się na rozwój sportu powszechnego. Kadra regularnie współpracuje z Kadrami Wielkiej Brytanii, a na Mistrzostwa Europy 2025 po raz pierwszy zgłoszone zostały pełne składy w prowadzeniu i czasówkach wśród mężczyzn (zgłoszeni zostali wyselekcjonowani najlepsi zawodnicy). W kolejnych latach głównie należałoby się skupić na rozwoju infrastruktury, a przy wejściu wspinaczki lodowej do programu Zimowych Igrzysk Olimpijskich - należałoby rozpisać nową strategię rozwoju dla tego sportu uwzględniającą tak znaczącą zmianę.